

LAISVĖ—LIBERTY

Vienintelis lietuvių kalboje
dienraštis Rytinėse Valstijose

Dalis Queens apskrityje (N. Y.) .. 9.00
Kanadoje .. 9.00
Kitur užsienyje .. 10.00
Metams prenumerata:
Jungtinėse Valstijose .. \$8.00
Pavienio egzempl. kalna 5 centai

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY

The Only Lithuanian Daily in
Eastern States

110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.

Telephone Virginia 9-1827
PRICE 5c A COPY

No. 111

Richmond Hill 19, N. Y., Penktadienis, Birželio (June) 8, 1956

KRISLAI

N. Chruščiovo kalba.
Kas buvo J. Stalinas.
Z. Angarietis—jo auka.
Klausimai.
Rašo R. Mizara

Valstybės departamentas su-
medžiojo ir paskelbė N.
Chruščiovo kalbą, sakytą prie
uždarytų durų Tarybų Sąjun-
gos Komunistų partijos XX
suvažiavime.— kalbą apie J.
Staliną.

Nežinome, ar tai ista ta
praktika: nežinome, ar verti-
mas į anglų kalbą yra korek-
tiškas, tikslus. Kai toji kalba
oficialiai bus paskelbta, pla-
čiau pasisakysime.

Minima, jog Chruščiovas tą
kalbą sakė per 6 valandas.

Map jį perskaityti ėmė arti
10 valandų.

Skaitydamos Aischilo ar
šokėjo tragedijas, žmogus
turi dažnai sustoti ir galvoti,
klausdamas savęs: Argi tai
galėjo būti?!

Skaitydamos Chruščiovo ati-
dengtą tragediją, juo labiau
uri sustoti skaitęs, galvoti ir
klausti: Argi tai galėjo būti?!

Rodosi, netikėtina. Nenorė-
tum tikėti, kad taip buvo.

Daug žmonių, daug ge-
riausių veikėjų, daug komu-
nistų vadovų buvo sulikviduo-
ta, sako Chruščiovas.

Sulikviduotųjų tarpe, beje,
buvo mums gerai žinomas as-
muo Z. Angarietis.

Tiesa, Angarietis, kaip ir
daug kitų, dabar tapo reha-
bituotas, išteisintas, bet dėl
to ne Stalinui ačiū!

Idomu tai, sako Chruščio-
vas, kad Stalinas, žinoriai
elgdamas, vadovavo darbi-
ninkų klasės ir komunistų
partijos labui!

"Tame ir glūdi visa trage-
dija!" pridėjo Chruščiovas.

Stalinas matė priešą, kur
jo nėra. Ir jis tikėjosi, jog
tokiu būdu bus įkurtas komu-
nizmas!...

Įsitikinęs į Beriją, J. Sta-
linas, nesiskaitydamos su par-
tijos Centro Komitetu, su Po-
litinio Biūru, su žmonių ma-
sėmis, varė savo bjaurų dar-
bą, bandydamas pašalinti iš
kelio kiekvieną, kuris reiskia
nuo abejojimų, kuris biskelį
galvoja kitaip negu jis pats!
Visa tai aiškiai išskle d-
artinė Tarybų Sąjungos Ko-
munistų partijos vadovybė!

O visgi, perskačius Chruš-
čiovo kalbą, žmogui kyla
daug klausimų:

Kokių būdu Stalinas pate-
ko į Lenino mauzoliejų?

Kodėl jis ten dar ir šian-
dien tebeguli?

Kodėl ši Chruščiovo kalba
nebuvo tuojuo viešai paskelb-
ta tarybinėje spaudoje?

Daug kitų klausimų tektų
statyti, bet čia nėra vietos.

Nutraukimas Stalino nuo
pjedestalo, aišku, milijonus
Tarybų Sąjungos ir viso pa-
sausio darbo žmonių didžiai

Jau svarstoma nutraukti paramos siuntimą Titui

Washingtonas. — Prezi-
dentas Eisenhoweris jau
sako, kad administracija
svarsto, ar nutraukti pa-
galbos davimą Jugoslavijai.
Amerikos valdžia nemenkai
sukrėsta Tito susitarimo
su Sovietais ir ženklų, kad
vis glaudesni santykiai tarp
Jugoslavijos ir Tarybų Są-
jungos gimsta.

Kongrese už pagalbos Ju-
goslavijai nutraukimą
smarkiausiai darbuojasi
izoliaciniai republikonai su
McCarthy ir Knowlandu
priešakyje. Bet ir demo-
kratų pusėje yra daug se-
natorių ir kongresmanų,
kurie stoja už pagalbos nu-
traukimą.

Kalbama apie pagalbos
nutraukimą ne tik Jugosla-
vijai, bet ir Indijai. Repu-
blikonas kongresmanas Fi-
no (iš N. Y.) inėse pataisy-
mą prie biudžeto, kad bū-
tų nutraukta parama Jugo-

slavijai, Indijai ir taipgi
Egiptui, o demokratė Ed-
na Kelly (irgi iš N. Y.) pa-
siūlė, kad Amerika nu-
trauktų pagalbos davimą
visoms šalims, kurios pre-
kiauja strateginiais daly-
kais su socialistinėmis ša-
limis.

New Haven. — Connecti-
cut Komunistų partijos va-
dai prisidėjo prie petijcijos,
kuri siunčiama Liaudies
Kinijai. Toje peticijoje,
kuria priuošė kai kurie
New Britain žmonės, iš ki-
nų prašoma, kad jie paleis-
tų ten laikomus amerikie-
čius, ypatinai New Brit-
aino gyventoją John T.
Downey. Conn. Komunis-
tų partijos pirmininkas S.
S. Taylor sako, kad komu-
nistai tai peticijai pritaria,
nes išlaisvinimas prisidėtų
prie Amerikos-Kinijos san-
tykių gerinimo.

Azijos-Afrikos studentų sąskrydis Bandunge po pažang. vadovybę

Bandungas. — Čia vyksta
Azijos ir Afrikos kraštų
studentų konferencija. Kon-
ferencija prasidėjo nesuti-
kimais, kuriuos vyriausiai
kėlė Filipinų delegacija. Fi-
lipinų delegatai kaltino, kad
konferencija randasi po ko-
munistų vadovybę. Jie ra-
gino "išmesti komunistus,"
bet didi dauguma delegaci-
jų pasmerkė tą ardyto
taktiką. Filipinų delegaci-
jos galva de Vega tada iš-
sivedė visą delegaciją.

Indijos delegatas paskui
sakė, kad netiesa, jog ko-
munistai dominuoja konfe-
rencijoje. Jis nurodė, kad
konferencijos vadovybėje
randasi apart komunistų ir
socialistų, trockistų, paci-
fistų, religinių budistų,
musulmonų ir t. t.

"Bet visa konferencija
pažangi ta prasme, kad
mes visi prieš kolonializmą
ir už taiką. Mūsų tarpe nėra
vietos Amerikos Valsty-
bės departamento agentams,
kurie atvyksta mus skaldy-
ti..." sakė Indijos delega-
tas.

Darbo unių kovos lauke

Detroitas. — 18 miestų
majorai priėmė auto-darbi-
ninkų unijos (UAW) kvie-
timą dalyvauti bendroje
konferencijoje, kurioje bus
tariamasi apie vis augantį
nedarba. Sekamų miestų ir
miestelių majorai priėmė
kvietimą: Milwaukee, Ke-
nosha, Toledo, South Bend,
Flint, Grand Rapids, Lan-
sing, Ecorse, Saginaw, Lin-
coln Park, Mt. Clemens, Li-
veria, River Rouge, Taylor
Township, Anderson, Ind.
Bav City, Pontiac.

Tai vis miestai ir mies-
teliai, kuriuose randasi au-
tomobilių fabriku, kuriuose
nemenkas skaičius darbi-
ninkų ateista iš darbo.
Konferencija įvyks ši
penktadienį, Veterans' Me-
morial Hall patalpose. Iš
unijos pusės dalyvaus eilė
žymių vadų.

Luksemburgas. — Jau
susitarė tarp Vokietijos ir
Prancūzijos, kad Saaro sri-
tis bus grąžinta Vokietijai.

T. Dombrowskio laidotuvės Pagerbė nušautąjį pažangųjį veikėją

Detroitas. — "Glos Lu-
dowy" redaktoriaus Tho-
maso Dombrowskio laidotu-
vės buvo jaudinantis įvy-
kis. Jos parodė, kaip dar-
bo žmonės, nepaisant poli-
tinių įsitikinimų skirtumo,
pasipiktinę tuo fašistiniu
pasikėsiniu, Dombrows-
kio nužudymu.

Dombrowskio kūnas bu-
vo pašarvotas auto-darbi-
ninkų unijos (UAW) lokalo
351 "Laisvės name," kaip
jis čia žinomas. Tas "Free-
dom House" randasi De-
troito apylinkės lenkiškos
bendruomenės širdyje ir
taipgi širdyje auto-darbi-
ninkų apgyventų kvartalo.

I laidotuvės atvyko visu
tautų ir rasių darbininkai-
pačių lenkų, negrų ir kitų,
iskaitant lietuvių, kurie
Dombrowskį gerai pažino.

Prie namo radosi daug
policijos automobilių, FBI
agentų ir kitokių, kurie fo-
tografavo atvykstančius,
nurašinėjo automobilių lais-
nių numerius. Bet niekas

nenusigando ir nepaisė.

Atsisveikinimo žodžius
prie karsto tarė "Glos Lu-
dowy" redakcijos nariai
Konradas Komarowski ir
Adomas Kujowski, "Dai-
ly Workerio" atstovas Wil-
liam Allan ir visa eilė uni-
jų atstovų, tarp jų didžiojo
Fordo darbininkų UAW
600 lokalo Walter Dorogh,
Plymoutho 51 lokalo negrė
vadovė Dorothy Knight ir
kiti.

Taipgi kalbėjo advokatas
George Crockett ir protes-
tantų kunigas Charles A.
Hill.

Jaudinančią kalbą pasakė
Dombrowskio 18 metų sū-
nus Jimmy, kuris sakė, kad
jo tėvas nieko nebijojo,
kad jis, jo sūnus, didžio-
jasi turėjęs tokį drąsų ko-
votoją už tėvą. Jis žadėjo
eiti jo pėdomis ir veikti
darbininkų klasės labui.

Apeigose buvo skaityta
daug užuojautos telegra-
mų, tarp jų kelios iš Len-
kijos.

Stevensonas būsiąs nominuotas suvažiavime antrame balsavime

Washingtonas. — Steven-
sonas ir jo šalininkai yra
įsitikinę, kad jis bus nomi-
nuotas demokratų naciona-
linėje konvencijoje antru
balotu. Dabar, po Califor-
nijos pirminių rinkimų, jis
jau turi apie 500 pažadėtų
balsu delegatų tarpe. Rei-
kia dar 200, kad turėti dau-
gumą ir Stevensonas šali-
ninkai dabar tikri, kad tas
bus pasiektas.

Demokratų tarpe dabar
viešpatuoja nuotaika, kad
Kefauverio šansai dabar

baigti, kad jis daugiau ne-
figuruoja kaip rimtas kan-
didatas. Tik vienas fakto-
rius dar lieka, kuris veikia
prieš Stevensoną: tai Har-
ry Trumanas. Trumanas
visą laiką sakė, kad jis ne-
mėgsta Stevensoną ir turi
simpatijų Harrimanui. Tru-
manas dabar Europoje, bet
kuomet jis sugrįš, jis ti-
kriausiai pradės aktyviai
darbuotis prieš Stevensoną.
Bent taip mano Stevensonso
stovyklos žmonės ir jie tam
yra pasirėngę.

Italijos socialistų derybos jau nutrauktos, bet bus atnaujintos

Roma.—Pasitarimai tarp
Italijos kairiųjų socialistų
ir dešiniųjų socialdemo-
kratų tapo nutraukti be
apčiuopiamų rezultatų. Bet
abi pusės pabrėžė, kad de-
rybos bus atnaujintos, kad
neprarasti vilties pasiekti
kokį nors susitarimą.

Pasirodo, kad dešinieji
socialistai, kuriuos dervbo-
se atstovavo Matteo Mat-
teotti, statė reikalavimą,
kad kairieji socialistai nu-
trauktų savo bendradarbia-
vimą su komunistais. "Nen-
ni, kairiųjų socialistų va-
dai, atsisakė tai daryti.

Buvo tariamasi ir tuojau-
tiniu praktišku klausimu:
ar gali abi socialistinės
srovės bendradarbiauti su-
darant savivaldybes? Mat,
kai kuriuose miestuose pa-
skutiniuose rinkimuose cen-
tro partijos pačios neturi
daugumos. Nennio vado-

vajami kairieji sakė, kad
kai kuriose vietose jie pa-
siryžė eiti į koalicijas su
socialdemokratais ir cen-
tristais, bet jie nenori, kad
komunistai būtų palikti
nuošalyje.

Washingtonas.—Žmonės,
kurie aplankė tarybinę am-
basadą, sako, kad ten dar
kaba Stalino paveikslai.
Anksčiau spauda pranešė,
kad jie nuimti.

2-30 Lenkija jau paliusav
Kalkuta. — Apie 10 my-
lių nuo Kalkutos uosto pa-
skendo Pakistano garlaivis
"Badora" ir nuskendo apie
200 žmonių.

New Yorkas. — Negrų
artistų ansamblis, kuris
perstatė Sovietų Sąjungoje,
Lenkijoje ir eilėje kitų ša-
lių operą "Porgy and Bess,"
jau sugrįžo namo.

Vėliausios žinios

Maskva. — Jugoslavijos
prezidentas Tito, jo žmona
Jovanka, ministras Karde-
lij ir kiti delegacijos nariai
apleido Maskvą ir išvyko į
Leningradą. Jie taipgi ap-
lankys eilę kitų miestų ir
birželio 19 dieną sugrįš
Maskvon, kur atnaujinis pa-
sitarimus su tarybiniais va-
dais, po ko, manoma, bus
paskelbtas svarbus bendras
komunikatas.

Bankete Kremluje Tito
pasakė, kad jeigu jis būtų
kviečiamas Amerikon, tai
jis vyktų.

Santiago, Čilė. — Čilės
politinė policija suėmė šešis
svarbius komunistų vadus,
Araya, Lamatta, Zorilla,
Zamora, Teixier ir Malles.
Taipgi pravesta kratų
daugelio pažangiečių na-
muose, tarp jų žinomo po-
eto Pablo Nerudos.

Diakarta. — Ne tik pre-
zidentas Sukarno, bet ir
premjeras Sastramidjo jo
vyks Maskvon.

Singapore premjeras D. Marshall pasitraukė, -- britai susirūpinę

Singapore.—Vietinės val-
džios premjeras David
Marshall ir visas jo kabi-
netas atsistatydino. Mar-
shallas pasitraukė, nes pri-
ėjo išvados, kad nėra pras-
mės derėtis su britais, kad
jie nenori duoti Singapore'ui
autonomiją, savivaldybę.
David Marshall yra va-
das liberalinės Singapore
partijos, kuri laikosi nuo-
monės, kad reikia siekti sa-
vivaldybės po britų globa.
Dabar, kaip manoma, susti-

Paryžius. — Francūzija
pakvietė premjerą Bulga-
riną apsilankyti Paryžiuje.

New Yorkas. — Latvijos
protestantų arkivyskupas
Gustavas Turs, kuris vieši
Amerikoje su tarybinių
dvasininkų delegacija, pa-
reiškė spaudai, kad jis de-
kingas Amerikos bažny-
čioms už paramą latviams
liuteronams. Manoma, kad
jis tuomi turėjo omenyje
latvius dvasininkus išvie-
tintų tarpe, kurie dabar
gyvena Amerikoje. Turs
pareiškimas sukėlė nemen-
ką sensaciją, nes, kaip iš
Tarybų Latvijos dvasinin-
ko, kuris atvyko su tarybi-
ne delegacija, iš jo nebuvo
laukta tokio pareiškimo.
Bet Turs davė suprasti,
kad jis turėjo omenyje iš-
vietintus dvasininkus kaip
atskirus žmones, kurie
randasi sunkiose sąlygose,
nors jis nepritaria jų žy-
giams, tai yra, pasišalinimui
iš Latvijos.

Santangelo laimėtojas

New Yorkas. — 18-ame
kongresiniame distrikte Al-
fredas Santangelo laimėjo
demokratų nominacinius
rinkimus. Santangelo, ku-
ris turėjo unijų ir liberali-
nių elementų paramą, su-
mušė reakcinį demokratą
Donovaną, kuris yra ben-
dras demokratų - republi-
konų koalicijos kandidatas.
Tai tas pats Donovanas,
kuris sumušė Marcantonio.
18-o distrikto darbo žmo-
nės tą išrinkimą skaito sa-
vo laimėjimu, nors žino,
kad Santangelo tai ne
Marcantonio — jis liberali-
nis demokratas, bet iki šiol
neparodė aiškių pažangu-
mo žymių. Santangelo da-
bar yra New Yorko valsti-
jos seimelio narys.

New Yorkas. — Walter
Nogas, kuris buvo sužeis-
tas Polonia klube, kuomet
Dombrowski ir Grodzki ta-
po užmušti, dar vis randasi
kritiškoje padėtyje. Jis
randasi Bellevue ligoninėje.
Jo gyvasčiai, sakoma, dar
gresia pavojus.

Ceilone vyko neramumai dėl oficialės kalbos paskelbimo

Colombo. — Iki šiol Cei-
lone trys kalbos buvo skai-
tomos valstybinėmis, ofi-
ciališkoms: anglų, sinhalų ir
tamilų. Faktiniai visi val-
stybiniai dokumentai buvo
rašomi anglų kalboje.

Dabar naujoji Ceilono
valdžia, kuriai vadovauja
Bandaranaikė, paskelbė,
kad sinhalų kalba taps vi-
nintele oficiali. Ta kal-
ba naudojama dauguma, apie
70% krašto gyventojų.

Tas, betgi, nepatinka
tiems 30% ceiloniečių, ku-
rie vartoja tamilų kalbą.
Jų grupės surengė sėdėjimo
streiką prie parlamento, o
sinhaliečių grupės puolė
juos, apmetinėjo akmeniu-
mis. Spauda sako, kad tais
neramumais pasinaudojo
chuliganai ir plėšikiai
gaivaliai, kurie pradėjo plė-
šinėti ir siausti Colombo
centre. Buvo išsauta ar-
mija, kuri padėjo policijai
neramumus nuraminti.

ORAS NEW YORKE

Šilčiau, tvankiau.

LAISVĖ
LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisve, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
President V. KAZEL. Sec.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	\$8.00	Canada and Brazil, per year	\$9.00
United States, per 6 months	\$4.50	Canada and Brazil, 6 months	\$5.00
Queens Co.	\$9.00 per year	Foreign countries, per year	\$10.00
Queens Co.	\$5.00 per six mos.	Foreign countries, 6 months	\$5.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. under the Act of March 3, 1879

N. CHRUSČIOVAS APIE J. STALINĄ

SAVO KALBOS IVADU N. Chruščiovas primena, jog tai nebus pilnas ir visapusiškas J. Stalino darbų įvertinimas; tai bus atlikta vėliau. Chruščiovas, savo kalboje, sakytose KP XX suvažiavime, pasiryžo išdėstyti delegatams tik tai, kas buvo bloga, kad buvo patikėta vieno asmens (J. Stalino) vadovybe.

Chruščiovas, aišku, pripažįsta J. Stalinui nuopelną, kuriuos jis atliko Spalio revoliucijos metu, kuriuos jis atliko kovoje prieš trockininkus, bucharininkus, zinovėlininkus ir kitus, kurie buvo pasiryžę grąžinti Tarybų Sąjungon kapitalizmą. Chruščiovas pripažįsta Stalinui nuopelną už žemės ūkio kolektyvinimą, už padėjimą Tarybų Sąjungai pasistatyti sunkiąją pramonę, už padėjimą šaliai industrializuotis.

Tuo laikotarpiu — sakysime, tarp 1917 ir 1935 metų — J. Stalinas vaidino teigiamą rolę. Per tą laikotarpį jis gavo didžiulį visos komunistų partijos ir tarybinių tautų pasitikėjimą. Jis patapo įtakingu, dideliu, žymiu.

Vadovaujantieji partijos žmonės J. Stalinu ne tik pasitikėjo, o ir leido vis labiau jam išsigalėti, nes jie manė, kad, štai, jis gerai kovojo už leninistinę liniją, tuo būdu juo vėliau pasitikėti. O Stalinas visa tai išnaudojo savo asmeninių ambicijų sutvirtinimui. Ir jam tai sekėsi.

CHRUSČIOVAS NURODO, jog Stalinas buvo labai žiaurus. Jis nebaisė net geriausių savo draugų.

Taip anksti, kaip 1922 metais, jis šiurkščiai buvo užpuolęs Krupskąją, Lenino žmoną. Leninas dėl to padarė Stalinui pastabą: jei taip darysi, aš su tavim nutrauksiu visus ryšius, rašė Leninas.

Vėliau Leninas parašė testamentą, kuriame patarė partijai pašalinti Staliną iš generalinio sekretoriaus vietos dėl to, kad jis šiurkščius, jis nesiskaito su kitaip galvojančiais žmonėmis.

Bet Centro Komitetas nepaklausė Lenino patarimų — paliko Staliną sekretorium, nes jis pažadėjo "būti geras." Ir jis buvo neblogas per kai kurį laiką, kol labiau įsitvirtino, iki Lenino testamentas buvo "pamirštas."

Po to Stalinas parodė savo žiaurumą.

Pasirodo, kad partijos "valymai" ir jos veikėjų likvidavimai buvo Stalino sugalvoti ir su jo pritarimu praversti. — žiauriai, be jokios atodairės atlikti!

Likviduoti buvo ne tik nusižengėliai, o ir nekalti žmonės, kurie jo arba jo artimųjų sėbrų buvo skaitoni "abejotinais."

Pasibaigus Antrajam pasauliniam karui, sako Chruščiovas, kai tarybinės tautos laimėjo milžinišką pergalę ir jau buvo, valyginai, saugios, Stalinas tebevarė savo pragaistinę politiką. Jis vienas, be atsilikimo Centro Komiteto, be atsilikimo kitų vadovaujančių žmonių, įsakinėjo likviduoti tą bei kitą asmenį, kuris jo nuomone buvo nepatinkamas.

Jis sirgo baimės manija. Jis kiekviename žingsnyje matė priešą. Jis, įsitikinęs į suniekėjusį budelį Beriją, jo klausė. Ans duodavo jam patarimus likviduoti tą ar kitą veikėją, Stalinas juos užgirdavo!

Jis jau buvo pradėjęs pulti net Vorosilovą, Molotovą ir Mikojaną, kurie kadaise buvo jo artimi draugai.

CHRUSČIOVAS NURODO visą eilę kitų Stalino silpnybių.

1. Stalinas buvo švaks teoretikas.

2. Jis buvo didelis garbėtroška — norėjo, kad tik apie jį būtų rašoma ir kalbama. Jis pats sau, savo įsakymais, paminklus statė. Jis savo vardu pavadino net premijas, teikiamas mokslininkams ir rašytojams. Jis įsakinėdavo jo vardu pavadinti miestus. Turbūt nėra buvę pasaulyje tokio garbėtroškos, kaip Stalinas!

3. Stalinas nebuvo karinis strategas — joks strategas. Ten, kur jo patarimais buvo vadovautasi fronte, buvo prazudyta daug žmonių. Chruščiovas sako, jog būtų labai gerai, kad Vorosilovas parašytų savo atsiminimus iš pilietinio karo laikų ir faktais numaskuotų Staliną, kaip niekam tikusį, kaip vaidinusi menką ten rolę, nors už pergalės laurus jis pats pasiėmė.

4. Jis neapkęntė, bijojo, tų karinių vadovų, kurie Antrajame pasauliniame kare gerai pasižymėjo — pav. maršalo Zukovo. O pats Stalinas iš viso tik kartą tebuvo nuvykęs į frontą — Možaisko frontą.

5. Stalinas buvo atsisakyęs nuo žmonių, nuo masių. Jis tik 1928 metais tebuvo išvykęs į kaimą pamatyti, kaip gyvena valstiečiai. Vėliau jis valstiečių gyvenimą tematė tik iš filmų, sėdėdamas Kremliuje.

6. Stalinas nebuvo drąsuolis. 1941 metais, kai vokiečiai įsiveržė į tarybinės respublikas, jis buvo kaip apglušęs, nusigandęs. Tik vėliau atsipeikėjo. Patsai vokiečių įsiveržimas į Tarybų Sąjungą buvo padarytas tuomet, kai tarybinės armijos **nebuvo paruoštos** jam sutikti. Dėl to buvo turėta milžiniškų nuostolių ginklais ir žmonėmis.

Tokius atidengimus padarė N. Chruščiovas! Jie baistūs, nepasakiusi aštriai.

IVAIRUMAI

Vilniaus senamiesčio problemos

Vykdamas statybos darbus Vilniaus senamiestyje, susiduriama su visa eile problemų ir skirtingų nuomonių. Tačiau, kokios įvairios ir skirtingos bebūtų tos nuomonės, aišku viena — negalima šių pribrėdusių problemų spręsti siaurai, vienpusiškai. Kai kurie architektai galvoja, kad, girdi, Vilniaus senamiestį geriau būtų užkonservuoti ir jokių rekonstrukcijų jame nedaryti. Tokia pažiūra iš esmės yra klaidinga: ji nepadaeda išspręsti senamiesčio sutvarkymo pagrindinio klausimo — padidinti gyventojams daugiau saulės, oro, žalumynų, sveikus, šiuolaikinius įrengimus aprūpintus gyvenamuosius butus. Bet neturime pamiršti ir kito svarbaus dalyko — išsaugoti Vilniaus architektūros charakterį, istorinių bei miesto planavimo požymių vertingus užstatymo principus, senamiesčio ansamblius.

Architektai, neskyrę reikiamo dėmesio šiems reikalavimams, padarė eilę grubių klaidų. Norint tolesniam darbe išvengti šių klaidų, reikia giliai ir išsamiai — kanalizacijoje padėti, gerai ištyti istorinę ir archeologinę medžiagą, išstudijuoti nūdienius poreikius ir statybos uždavinius, visa tai apibendrinti ir tik tada imtis senamiesčio rekonstrukcijos. Rėdantiesi šių dienų reikalavimais, neišleisdami iš akių ateities perspektyvų, turime sudaryti viso senamiesčio rekonstrukcijos projektą ir be jo nevykdyti dalinės kvartalų statybos.

Praktika rodo, kad padarytas klaidas vėliau yra sunku ar visai neįmanoma ištaisyti. Tai rodo ir nevykusios Muziejaus gatvės statybos, kuriose neatsižvelgiama į architektūrinę aplinką ir senamiesčio architektūrinę tradiciją. Tą pat galima pasakyti ir apie Gorkio gatvę Nr. 72 pernai pastatytą simetrinį, su iškelta keturių aukštų vidurine dalimi gyvenamąjį namą. Jis visiškai nesiderina su aplinka ir užima per ryškia padėtį, nustumdamas pagrindinį dominantą — Dailės muziejų. Tiesa, kai kurį fragmentinį užstatymą galima vykdyti ir be detales projekto. Pavyzdžiui, priešais Valst. filharmoniją įrengta aikštelė, LKP CK laikraščių ir žurnalo leidyklos spaustuvių rekonstrukcija rodo, kad projektų autoriai išsilaiko ryšio su greta stovinčiais pastatais bei ansambliais ir pasiekė gražių rezultatų. Deja, šiuo metu ruošiamo statyti naujo keturių aukštų spaustuvių korpuso projektas šiuos principus vėl išleido iš akių. Pastatas savo aukščių, tūrių ir pramoninės architektūros charakteriu ryškiai skiriasi nuo savo rajono užstatymo pobūdžio, pa-

O VISTIK, nepaisant "asmenybės kulto", nepaisant Stalino žiaurumų ir neapdairumo, Tarybų Sąjunga žygiavo pirmyn ir pirmyn. Iš atsilikusios šalies ji tapo pirmąją pramonėje, kultūroje ir visame kame.

Kodėl? Todėl, kad nėra jėgos, kuri sulaukėtų masių judėjimą, kai jos įsijudina.

Todėl, kad buvo partija, buvo vyriausybė, kuri sunkiausiomis sąlygomis, vykdė leninistinius principus, nors juos dažnai laužė, tramdė Stalino ir jo sėbrų klika. Jei ne Stalino blogi darbai, Tarybų Sąjunga būtų nužygiavusi pirmyn daug toliau.

Tiesa, Chruščiovas primena, jog Stalinas darydamas tai, kas aukščiausiai sužymėta, vadovavosi partijos ir darbininkų klasės labu. Bet mums tai mažiausia reikšmė. Mums reikšmė tai, kad Stalinas pažeidė socialistinį teisingumą ir žmoniškumą, kad jis pakenkė socializmui augti, bujoti.

MĖSŲ VALSTYBĖS departamentas, sugavęs šią Chruščiovo kalbą, palaikęs kiek, ją paskelbė spaudoje.

Komercinė spauda, griežtai priešinga socialistinei santvarkai, rėkia, šaukia, sakydama: na, žiūrėkit, kas ten darėsi! Bet toji pati spauda tiek pat rėkė prieš Leningą, kiek ir prieš Staliną, ji rėkia tiek pat prieš Chruščiovą ir Bulgariną, kiek rėkė prieš Staliną. Jai tik tuomet būtų viskas OK, jei socialistinis pasaulis atsisakytų socializmo, o grąžintų kapitalizmą.

Mes, žinoma, kitaip galvojame. Mes manome, kad pasimokiusi iš Stalino klaidų, ir kaip tai pavadinisime, Tarybų Sąjunga žygiuos pirmyn daug greitesniais tempais, o jį seks ir kitos socialistinės šalys.

Mums rodosi, šia Chruščiovo kalbą reikėjo paskelbti anksčiau visoje tarybinėje spaudoje, nelaukiant, iki buržuazinė spauda tai padarys.

LAISKAS REDAKCIJAI

Daug gerbiama Laisvės redakcija!

Čia rasite čekį vertėje \$107.00. Tai bus nuo Worcesterio gerų Laisvės prietelių antrasis siuntinys į Laisvės fondą.

Andai pastebėjau Laisvėje Jaunučių korespondenciją iš So. Bostono, kur jis sušuko, kad Bostonas subytino Worcesterį. Už įžaidimą Worcesterio garbės iššaukiu Jaunučių į "dvikovą." Lai būva taip: Jei So. Bostonas surinks pinigų į Laisvės \$15,000 fondą daugiau negu Worcesteris, tai aš dar šiam tikslui pridėsiu \$1,000, o jei Worcesteris surinks daugiau negu So. Bostonas, tai turės pridėti \$1,000 Jaunučių.

Žmonės sako: Ne tas laimi mūšį, kuris išsauna didelį švį pirmiau, bet tas, kuris išsauna paskiaus...

J. Skhutaus

Worcester, Mass.

žeidžia architektūrinę aplinką. Ši statyba aplamai neturėtų būti vykdoma. Blogiausių atvejų, jei ir būtų vykdoma, reikėtų atsisakyti nuo ketvirtos aukšto, atitinkamai peržiūrėjus visą projektą.

Ruošiant generalinį senamiesčio rekonstrukcijos projektą, pirmiausia reikia išspręsti komunikacijų sutvarkymo klausimą: dujotiekį, kanalizaciją, gatvių grindimą, atlikti ekonominius apskaičiavimus, numatyti apvažiuojamas transporto magistras, kai kurių gatvių praplėtimą, žinomą, nepakenkiant visai architektūrinei aplinkai.

Šiame darbe didelę paramą architektams gali suteikti LTSR Mokslų akademija. Nors paskiri istorijos instituto moksliniai darbuotojai aktyviai dalyvauja Mokslinės tarybos prie Moksliniai - restauracinės gamybinės dirbtuvės veikloje ir padeda svarstyti architektūrinę paminklų konservacijos ir restauracijos klausimus, tačiau ši parama nėra pakankama: mokslinio apibendrinimo ir įvertinimo laukia dar visa eilė Vilniaus senamiesčio objektų.

Istorinis ir archeologinis architektūrinis paminklų tyrimas turėtų būti koordinuojamas ir su Valst. statybos ir architektūros reikalų komitetu.

Kai kuris paruošiamasis darbas senamiesčiui sutvarkyti jau atliekamas ir šiuo metu: galutinai baigiami valyti griuvėsiai, įvertinami išlikę nukentę trobesiai, išskiriamos lėšos Projektavimo institutui ir Moksliniai - restauracinės gamybinės dirbtuvės inžinierių - architektų kolektyvui pavesta paruošti rekonstrukcijos projektą. Kai kurie architektai jau renka medžiagą, tariaisi ir konsultuojasi įvairiais klausimais.

Generaliniame rekonstrukcijos projekte turi atspindėti ir tos priemonės, kurių bus imamasi taisant padarytas klaidas, sprendžiant vieningesnės architektūrinės aplinkos ir darbinio klausimą. Be to, tančiai užstatytuose senamiesčio rajonuose reikia nugriauti nevertingus ir nereikalingus kvartalų viduje esančius priestatus ir sandėlius.

Norint artimiausiu metu pakelti kultūrinę senamiesčio išvaizdą, reikia atlikti ir kitus, smulkesnius darbus: apželdinti gatves, kiemus ir aikštes, nuvalyti nuo žalos vejos plytas ir laužą, sutvarkyti namų stogus, vandens nuleidimo latakus, pastatyti vieną kitą senovinio tipo žibintą, pašalinti nuo architektūrinių paminklų medinius barakus ir sandėlius (pvz., prie Kazimiero bažnyčios pristatyta eilė medinių sandėliukų), kelti griežtesnius reikalavimus paminklų nuomotojams.

Jau yra pribrėdęs klausimas iškelti iš senamiesčio kvartalų įvairias dirbtuves, arteles, kurios inėša daug netvarkos, perkrauna gatves transportu.

Palietus Vilniaus rekonstrukcijos problemą, negalima nepaminėti ir Gedimino kalno bei pilies.

Gedimino pilies bokštas su aukštutinės pilies griuvėsių liekanomis yra istorinis paminklas. Pats kalnas, apžėlęs medžiais ir krū-

mija, su Vilniaus praeitį liečiančiais dokumentais. Gedimino pilies bokšte, su tvarkingais grindimis, istiklinus langus tematiniais vitražais, būtų galima įsteigti Vilniaus miesto istorinį muziejų. Muziejaus administracijai galėtų būti pavesta ir visos Gedimino kalno teritorijos priežiūra.

Eksponatų, liečiančių Vilniaus miesto istoriją, yra gausu Vilniaus Dailės muziejuje. Atliekant archeologinius kasinėjimus pilies kalne, rasta nemažai vertingų ir įdomių iškasėnų, kurias būtų galima eksponuoti įsteigta muziejuje. Reikia atkreipti dėmesį į gražesnę kalno ir aplinkinės teritorijos sutvarkymą.

Ta pačia proga norėtųsi pareikšti dar porą minčių. Žinoma, kad imamasi aktyviau rūpintis ir kitų miestų architektūros paminklų. Dar šiais metais bus atliekamas ne tik Vilniaus pilies, Evangelikų koplyčios bei sienos, bet ir Kauno, Gelgaudų, Biržų pilių bei kitų respublikos objektų restauracija. Taip pat pribrendo reikalas įsteigti ir atvirą tėviškės muziejų, kuriame būtų eksponuojami būdingiausi lietuvių

liaudies medžio architektūros pavyzdžiai. Geriausia tokiui muziejui vieta gali būti Pažaislio apylinkės prie būsimos Kauno jūros. Šiuo klausimu turėtų aktyviau susirūpinti atitinkamos įstaigos.

Vilniečiai myli savo miestą ir nori, kad metai iš moksliais, yra būdingas Vilniaus senamiesčio siluetas. Kalno rytinėje pusėje yra versmė, kuri šiuo metu nesutvarkyta, vanduo plauja žemes.

Pilį ir kalną gausiai lanko turistai ir ekskursantai. Kiekvienas iš jų norėtų plačiau susipažinti su Vilniaus miesto įkūrimo istorijomis, augtu, grąžetu. Vadinasi, reikia į šią problemą sprendimą aktyviau įtraukti plačiuosius visuomenės sluoksnius, spaudą, išgirsti senamiesčio gyventojų nuomones. Jų praktiški patarimai ir mintys padėtų architektams teisingiau atlikti senamiesčio rekonstrukciją, kad ši miesto dalis neprarastų savo originalumo bei grožio ir kad joje darbo žmonės turėtų puikiausias sąlygas gyventi ir dirbti.

A. SPELSKIS
Architektūros kandidatas
(Iš "Lit. ir Menas")

Istorija ir informacija

Rašo D. M. Šolomskas

"DURYS Į PASAULI"

Gangutas ir Osmussari

Kartą vienas draugas klausė, kodėl rusų istorijoje minimas keistas "Ganguto" vardas, kuris nėra rusiškas. Taip, tas vardas minimas jau seniai ir net rusų karinio laivyno laivai turėjo tą vardą.

Gangut, angliškai "Hango", yra puslapis Suomijoje, jos pietvakarinėje kampe, prie pat iplaukimo į Suomijos užlają. Tai keistas puslapis, panašus į žmogaus koją. Per šimtus metų istorijoje jis vaidino svarbią strateginę rolę. Mat, toje vietoje Suomijos užlaja yra tik apie 50-ties mylių pločio. Pietinėje jos dalyje yra Estija ir ten randasi jos sostinė Talinas. Kas įsivertino Ganguto puslapyje, tai jau galėjo uždaryti kelią linkui Leningrado ir bendrai ant trijų šimtų mylių linkui Suomijos pakraščiu. 1714 metais Ganguto srityje rusai suitrėškė Švedijos karinio laivyno jėgas.

Savo laiku Karolis Marksas rašė: "Nė viena didelė tauta niekada negyveno ir negalėjo gyvuoti taip atstumta nuo jūru, kokioje padėtyje radosi Rusija pradžioje Petro Didžiojo viešpatavimo."

Petras Didysis, kad atidaryti Rusijai duris linkui jūrų, tų taip svarbių susiekimo pigių kelių, pradėjo karą prieš Švediją, kad atkariauti iš senų laikų Rusijai priklausiusius Baltijos jūros plotus. Bet tais laikais Švedija buvo galinga valstybė. Tas karas tęsėsi 25-erius metus, iki Rusija galutinai parbloškė Švediją.

1709 m. birželio 27 d. (liepos 8 d.) rusai nugalėjo švedus prie Poltavos ir tuomet uždavė Švedijos armijai mirtiną smūgį. Buvo įsteigtas Sankt-Peterburgas, prieplauka prie Suomijos užlajos. Bet Švedija dar

turėjo galingą karinį laivyną ir puolė rusus Suomijos užlajoje — neleidžiant jū laivų į Baltijos jūras.

Tais laikais laivai dar buvo mediniai. Petras ėmėsi statyti galingą karinį laivyną, kad sudavus šv. dams smūgį ir jūroje. Ir štai pavasarį 1714 metais, Petro armijos 16,000 vyrų ant dešimties didelių ir 100-to mažesniųjų laivų išplaukė į Suomijos užlają. Petro didieji laivai — "galeros" — apart burių prietaisų vėjo pagalba varymui jų pirmyn, turėjo dar kiekvienas po 72 irklinius ir vežėsi po 300 vyrų. Jo mažesni karo laivai — "skam-pavai" — turėjo po 150 vyrų ir po 36 irklautojus. Gi švedų kariniai laivai kur kas buvo didesni, stipriau ginkluoti, bet varomi buvo tik buvine jėga.

Švedai per savo žnipus ir rusų tarpe atsiradusius išdavikus žinojo apie Petro prisirengimus ir pasiuntė galingąjį savo laivyną linkui Ganguto puslapis. Švedų svarbiausios kariinės jėgos stovėjo jūroje iš vakarų nuo Ganguto, o antra dalis jų karo laivų buvo į šiaurvakarius nuo Ganguto užlajoje. Ties šia vieta puslapis siauras. Petras ir jo admirolas Apraksinas, kad apgauti švedus pradėjo ruošti įrengimus: pervilkimui mažesnių laivų per tą sausžemio siaurumą. (Tais laikais dar mažesnius laivus pervilkdavo per siaurus žemės plotus.) O tuo pat kartu didesnį kiekį mažesnių karo laivų pasiuntė bės salikių ir akmenų pakraščiais, tarpe daug, plaukti aplinkui Ganguto puslapis, o didesnius savo laivus giliau jūra linkui tos užlajos. Petro planas buvo pirma sumušti švedų mažesnę karo laivyno dalį užlajoje, kuri buvo komandoje jų gabaus vadovo Erenšildo.

Švedų vyriausias karo laivyno vadas Vatrangas,

(Tąsa 4-tam pusl.)

Mano pažintis su V. Kapsuku

(Iš atsiminimų)

(Tąsą)
III.

“Kovoje” darbas man nepatiko — nepatiko vyriausiai dėl to, kad ten dažnai buvo nereikalingų pešynių. Be to, aš norėjau baigti mokytis dirbti ant linotipo, o čia tam progos nebuvo.

1916 metų gale gavau pakvietimą iš worcesteriško M. Paltanavičiaus, kad vyčiau dirbti į “Amerikos Lietuvio” spaustuve linotipinku. Apsimaniau — juo labiau, kad tuomet dar vis mane kažin kas knietė būti arčiau Miko Petrausko, testų muzikos mokymasi. Petrauskas man buvo lyg tėvas, — visuomet draugiškas ir pilnas taurių patarimų bendruose savišvietos reikaluose. Tad aš ir apleidau Philadelphia, išvykdamas į Worcesterį.

Būdamas ten, rašiau korespondencijų ir straipsnelių “Kovai,” taipgi ansakymėlių “Naujamajai Gadynei.” Gavau porą ar daugiau V. Kapsuko laišku (o gal atvirukų, nebeatmenu), raginančių rašyti daugiau. Kaip galima, kad aš juos kūr nors “nudejau”!

Pagaliau LSS 40 kuopa surengia V. Kapsukui prakalbas Worcesteris. Nuėjus man į salę, pasikviečia jis mane į salį, sakydamas, jog noris pasikalbėti. Maniau, kad jis bars mane, kam aš išvykau iš “Kovos.” Bet ne. Jis ir vėl mane aktyvia rašyti — rašyti, ką nors tiesnio, liesti gilesnius laisumus negu liečiau pirmesniuose savo apsakymeliuose. Patariau skaityti juo daugiau grožinės literatūros. Be didesnio skaitymo, be visapusiško susipažinimo su pasauline literatūra nėra galima ką nors didesnio sukurti, sakė jis. Padėkojau jam ir pažadėjau.

Worcesteris V. Kapsukas buvo labai entuziastiškai priimtas ir jis ten pasakė, mano nuomone, labai brandžią kalbą, padariusią gilaus įspūdžio į klausytojus.

Dabar neatsimenu, ar po to aš sutikau V. Kapsuką kur nors Amerikoje ar ne. Atsimenu tik tiek, kad po keleto metų gavau bene porą atvirukų iš Rusijos: tai buvo K. Giedrio rašyti bičiuliški sveikinimai, po kuriais buvo pasirašęs ir V. Kapsukas. Vėliau gavau dar rodosi pora laišku, V. K. rašytų — tai buvo kada nors apie 1925 metus. Neilgi jie buvo.

Esant Pietų Amerikoje V. Kapsukas rašė man keletą laišku. Viename jų jis prisiminė apie kai kuriuos nesupratimus, turėjus su Lietuvos veikėjais. Iš jo laišku, tačiau, buvo malonaus, prieteliško tono.

Amerikoje tuomet nematė mūsų žmonių girdėjo, kad tarp V. Kapsuko ir Z. Angariečio yra kai kurių nesupratimų tam tikrais judėjimo klausimais, bet toks čia tikrai nežinojo pilnos tų nesupratimų esmės.

IV.

1931 metais į Tarybų Sąjungą vykau turistu teisėmis. Galvoju daug maž taip: nuvykęs ten, gal prisijungsiu prie amerikiečių darbininkų delegacijos, pažinčiau po Tarybų Sąjun-

gą, pasižvalgysiu, na, ir, jei gausiu vizą iš Lietuvos ministro Maskvoje, grįždamas namo, sustosiu Lietuvoje.

Pabuvojęs kiek Leningrade, vykau Maskvon.

Pasiekęs Maskvą, patyriau, kad amerikiečių delegacija, kuri tik ką buvo atvykusi, Maskvą apleido, išvykdamas į Tarybų Sąjungos gilumą. Kita amerikiečių delegacija teatvyks tik už keleto mėnesių. Aišku, man atrodė, jog visi mano planai bus sugriuvę, mažai aš ten ką patirsiu.

Dalykas toks: kai žmogus vyksti su delegacija, tai visus tavo kaštus apmoka tarybinės profsąjungos. Jeigu vyksti vienas pats, tuomet turi visus kelionės kaštus užsimokėti. Gi aš pinigų neturėjau tiek, kad galėčiau užsimokėti; mano “turtas” buvo labai apribotas.

Nuvykau pas Z. Angariečių pasitarti. Maniau, gal jis duos kokią nors “rodą,” bet negavau jokios. Angariečiai ant manęs buvo panančių rašyti daugiau. Kaip galima, kad aš juos kūr nors “nudejau”!

Netrukus grįžo namo ir jis. Nors sakė, kad jo sveikata atostogose sutvirtėjo, tačiau man taip neatrodė. Tiesa, jis nebuvo fiziškai sumenkėjęs, bet jis man atrodė išbalęs, paliejęs.

Jie gyveno, rodosi, šešiese, jie neklustu: jis su žmona, švogerkai ir trys vaikai. Vyriausias sūnus buvo Vincukas ir jau lankė mokyklą. Kapsukai buvo įsikūrę naujame apartamentnamyje, bute, turinčiame visus patogumus. Jie turėjo, rodosi, keturis kambarius.

Apie tą laiką Tarybų Sąjungoje buvo didesnė statyba tik ką pradėta. Silpnos sveikatos žmonės, ypatinai seni veikėjai, kovotojai,

turėjo pirmenybę gauti tokių, butus.

Užklaustas, ką aš maniau toliau daryti jų šalyje, pasakiau: pabuvoju Leningrade, pabuvoju Maskvoje, sustosiu Minske, na, ir per Lietuvą grįšiu namo.

Kapsukas nusijuokė iš tokių mano kuklių planų. — Palaukite, sakė jis, — dalykai susitvarkys taip, kad jūs galėsite plačiau apsisilvalgyti Tarybų Sąjungoje. Aš tuo pasirūpinsiu.

Ta pačia proga jis priminė, kad jo buto durys man visuomet atdaros, — aš net ir apsigyventi pas juos galiu, jei geresnio buto neturiu.

Neužilgo gaunu pranešimą, jog galiu, jei noriu, prisidėti prie Anglijos darbininkų delegacijos, kuri neužilgo išvyks kelionei.

Daugiau aš nieko ir nenorėjau.

Anglai buvo labai draugiški ir su jais kelionėje praleidau apie pusę mėnesio. Buvome Šiaurės Kaukaze, buvome Ukrainoje, buvome kitur — daug matėme, su daugeliu žmonių kalbėjome, daug patyrėme. Pagaliau angliai išvyko namo, o aš dar kuriam laikui pasilikau.

Man norėjosi juo daugiau pamatyti Maskvos teatru ir kitokių kultūrinių įstaigų.

Bet pamatyti operą, baleta bei kokią nors scenos veiklą nebuvo jau taip lengva. Pirmą, sunku gauti bilietus, o antrą — mano ištekliai buvo menki, apriboti, reikėjo taupyti kiekvieną centą. Kapsukas tai nujautė, ir jis man stengėsi visai padėti, kad aš kiek galint daugiau visko pamatyčiau.

Siuntė jis mane į Maskvos Dailės teatrą — vykau su jo žmona, Elena Tautkaitė. Jis turėjo nuolatinių pasą (bilietą) į Maskvos Didįjį teatrą, ir operą. Bet su tuo bilietu aš vienas be jo įteiti negalėjau, kadangi bilietas buvo su jo paveikslu — tik su juo patim te galėjo bet kas kartu įteiti.

(Bus daugiau)

New Jersey naujienos

New Jersey Lietuvių Darbininkų Susivienijimo nariams turėtų būt svarbu birželio 17 d. organizuotai vykti į LDS Trečios Apskrities bendrą su Brooklyno LDS kuopų pikniką.

Piknikas prieš septynis ir tai bus išleistuvės delegatų, kurie vyks į LDS 12-jį seimą, liepos mėn. Worcester, Mass. New jersiečiai LDS nariai ir LDS pritarėjai turite prisiminti, kad šis piknikas bus svarbus. Visų parama būtina, reikalinga.

Great Neck'as gamtos atžvilgiu gražus vasaros metu. Vieta Kasmočiaus parke patogi. New Jersey valstijoje šią vasarą pikniko neturėsime ir turinti savas mašinas sekmačioniais namie nebūnate; vietoj vykti kur į pajūrius, pasveikite vieną sekmadienį vykimui į Great Neck Kasmočiaus parke, 91 Steamboat Rd.

Ir taip darydami paremsite taip praklinių ir naudingą pasibėžtą apskrities tikslą, suteikti pagalbą LDS kuopoms iš jų klausime.

Viduryje gegužės mėn. mirė ilgametis Jersey City gy-

ventojas Mikas Sabaliauskas, sulaukęs virš 70 metų amžiaus. Buvo LDS 133-ios kpnarys ir ilgametis “Laisvės” skaitytojas. Buvo nevedęs, ir jau kelis metus gyveno iš senatvės pensijos. Buvo ir Literatūros Draugijos 16-os kuopos narys ir visada laikėsi su progresyvių lietuvių judėjimu. Remdavo gerus tikslus pagal savo išgalę.

M. Sabaliauskas jau keli mėnesiai buvo praradęs daliai kalbą. Prieš mirtį teko būti ligoninėje. Susirgęs ir praradęs kalbą, jau negalėjo laikraščiu bei knygų skaityti ir, parvykęs iš ligoninės, eidamas laiptais, sukrūto ir mirė nuo širdies smūgio. Palaidotas su tikybinėmis apeigomis, nors gyvas būdamas į tai netikėjo. Tačiau jo artimieji, tikintį, jį palaidojo pagal savo įsitikinimus.

Ir taip iš kelių progresyvių mirusių New Jersey valstijoje, jų giminės juos palaidoja prieš jų įsitikinimus! Tokis tikinčiųjų elgesys, mano manymu, jiems garbės nesuteikia. Nesuteikia nei klebonams, kurie už dolerius tai daro.

Pilietis

SCRANTON, PA.

Du pusdieniai teismo salėje

Keletas mėnesių tam atgal “Laisvėje” buvo patiekta korespondencija per šiu žodžių rašėją apie baisią tragediją Scrantono priemiesty, Taylor, Pa., kur šešiolikos metų mergiotė, Marlene Chomko, persė savo motiną su tikslu nužudyti ir meilę skendėti su savo meilužiu, ir naudotis tėvų užgyventu turtu. Su mergiote buvo kartu areštuoti ir jos du suokalbininkai: jos meilužis, Salvatore Diana, 21 metų, ir suokalbio galva (brains) John Pitta, 34 metų, vedęs ir dviejų vaikų tėvas. Tada vietiniai laikraščiai daug rašė per ištisą savaitę apie tą tragediją. Gi su penkiolika diena gegužės vėl tie patys laikraščiai ėmė daug rašyti apie tą atsitikimą tik kitokioje formoje — prasidėjo suokalbininkų teismas ir tęsėsi per dešimtį dienų.

Beskaitydamas laikraščiuose aprašomą teismo eigą nepasitenkiau, tad nusisprenžiau praleisti nors porą pusdienių teismo salėje.

Ir štai, aš anksti po pietų jau teismo koridorių. Bet mano nuostabai, koridorius jau pilnas užsikimšęs ir daugiau jaunuolėmis mergiotėmis; daugelis iš vidurinių mokyklų studentės. Ir koks žingėdumas suvedė tas jaunuoles (hobby-soxers), tai negalima pasakyti? Daug mokyklų suoluose atsirado tuščių vietų, bet kada tinginiautojų prižiūrėtojas (truant officer) atsilankė į teismabūtį, tai atrado visas studentes (tinginiautojas) teisme.

Pamates, koks užsikimšimas koridoriuje, netekau vilties įsigauti vidun, bet ant mano laimės susitikau prokuroro padėjėją, asmenišką patį žistamą, kuris mane įleido. Teismo salė irgi jau pilna žmonių, daugiausia jaunuolių. Liudininko suole sėdėjo suokalbio galva Pitta ir lankė prasidedant teismo popietinės sesijos.

Greit prasidėjo teismas ir prokuroro padėjėjas pradėjo vartyti per serengą klausimais, rišančiais su ta piktadaryste, bet kaltinamasis nieko “nežino” ir “neatsimena”, o tik atsikerta prokurorui, kad visi jo prisipažinimai, padaryti laike arešto, buvo prokuroro suformuoti ir atsakyti, o jis tik priverstinai pasirašė, nes jis buvo skausmuose nuo sužeistų strėnų kiek metų tam atgal.

Jis net nieko nežinojo, kad ta mergiotė persė savo motiną, iki nepamatė vakariniam laikraštyje, nepaisant, kad jis su ta mergiote ir jos meilužiu buvo Chomkų namuose 10:30 val. ryto išgabenti nušautosios lavonų ir gerai kur paslėpti. Bet kadangi mergiotė motinos nenušovė, o tik pavojingai peršovė, kuri dar pajėgė prislinkti prie telefono ir pasišaukti pagalbą, tai moteriškės lavono nerado ir tas sumaišė piktadarių kazyres. Ir tik pačiam teisėjui įsimaišius į klausinėjimą prisipažino, kad jis melavo.

Atsėdėjo į liudininko suolą mergiotės meilužis S. Diana, mažo ūgio vyrukas, susitraukęs, it kurmis, panėręs galvą ir žiūri iš paniūry. Nemoka skaityti nei rašyti; 13-os metų atvežtas iš Sicilijos į šią šalį; niekur nedirba ir darbo nie- r. ryto nuo 1218 Wallace St. kur nepaliko. — Kodėl? — klausia prokuroras. Atsakymas, kad bemokslis. Vienok važinėja automobiliumi ir turi mergiočių visais mtesto pakampiais, ir net ir kituose miesteliuose. Nupirko šautuvą ir šovinių ir mokino mergiotę, kaip taikliai šauti į celių, o betgi teisme “nieko nežino”; visur tik ta 16-os metų mergiotė kalta suokalbiavime ir keršto varinėjime prieš savo motiną už kokią tai piktą jai pasakytą žodį.

Tikra tragiška komedija,

Teismą Stebėjės

Philadelphia, Pa.

Kas girdėti

Pas mus daugiausia girdime tai apie sirgimus, mirimus senietuvių. Na, ir apie vedylas ir jaunus anūkus. Bet apie tokius dalykus daug kas nemyl kalbėti. Čia entuziastiškai kalbama šiuo laiku tai apie du, svarbius būsimus įvykius.

Pirmiausia, stebina daugelį, kaip tai galėjo pasirytėti Lietuvių Republikonų Susivienijimas (Klubas) įsitaisyti naują didelį namą, kuris jiems kainuos gerokai virš šimto tūkstančių. Namai pirktas jau pereinamais metais, 2530 N. 4th St. Dabar eina namo pertaisymas, ir visokie moderniški prengimai. Tai bus salė dėl didelių parengimų ir dar dvi salės dėl klubo. Visur bus automatinis atvėsinimas, šiltam laike, ir apšildymas šaltame laike. Jaunesnieji klubiečiai, kaip pirmininkas Paul Plungis, vice-pirmininkas Edward Vincukas, sekr. Joseph Adams (Adomaitis) ir kiti bent 11 komistijos narių darbuojasi smarkiai, ir mano į pabaigą liepos mėnesio atidaryti viešą iš moderniškiausių lietuviškų viešų visuomeninių užėgų.

Kitas plačiai kalbamas dalykas tai, kiek daug philadelphiečių važiuoja į baltimoriečių pikniką? Piknikas įvyksta birželio 10 d. Busas išeis tą pačią dieną kaip 9:30 v. ryto nuo 1218 Wallace St. ir kaip 10 val. nuo 2nd ir Pierce Sts. Kelionė į abi puses tik \$3.50. Tai puikus pasivažinėjimas ir pasisvečiavimas.

Kas dar neturi bilietų kelionei, skambinkit skubiai: Helen Turekiskis, DE 4-4026, ar A. Zalner HO 8-7226.

Tokių parankių progų mažai pasitaiko, taip nebrangiai ir taip toli nuvažioti ir pasisvečiuoti.

Iki pasimatymo piknike.

Dėdė R.

Siunčiam Maistą Lietuvon su Garantija

Mūsų valstinė yra įgaliota priimti užsakymus dėl maisto pakietų siuntimo į Lietuvą ir į visą Rusiją su Amerikoje apmokėtu iš anksto miltu ir su garantija, kad pakietas bus pristatytas tam, kam jis siunčiamas. Pakietai yra gatavi.

Pakietas Nr. 1. Kaina \$26.00. Jame yra 1½ sv. bekono, 1½ sv. jautienos, 1 sv. taukų, 3 kenai pieno, 5 sv. miltų, 2 sv. ryžių, 3 sv. cukraus ir ½ sv. šokolado.

Pakietas Nr. 2. Kaina \$32.00. Jame yra 2 sv. kumpio, 2 sv. jautienos, 2v. bekono, 2 sv. taukų, 3 kenukai sardinų, 5 sv. miltų, 2 sv. cukraus ir ½ sv. kakao.

Viskas gerai supakuota. Tik atsiųskite čekį ir nurodykite, kokią pakietą norite gauti, o taip pat aiškiai parašykite gavėjo adresą. Miltai į paminėtas kalnas įrokuoti. Rašykite:

Vytautas Skirnska, savininkas

IDEAL PHARMACY — 29 KELLY SQ. — WORCESTER, MASS.

BALTIMORĖS

Apylinkės Atydai

PIKNIKAS

Paramai Dienraščio Laisvės

Ivyks Sekmadienį

Birželio 10 June

Slovak National Home Park

6526 Holabird Ave. Pradžia 11 val. ryto.

Programoje Dalyvaus
Aidsietyno Kvartetas
iš New Yorko

Taipgi Baltimoriečių Suomų-Finų Merginų
Grupė Šoks Tautiškus Šokius

Muzika nuo 3-čios iki 8-tos val. P. M.

Aptarnavimas valgiais ir gėrimais

Ižanga tik 50 Centų Asmeniui

KELRODIS: Iš Philadelphia imkite kelią No. 40 ir važiuokite iki Baltimore, privažiavę pirmą gatvę — Kresson St., sukite po kairei ir važiuokite iki Lombard St.; privažiavę Lombard St. sukite po kairei ir privažiavę tiltą laikykitės tiesiai iki Holabird Ave., čia sukite po kairei ir malle ir puse pavaziavus po kairei pusei bus pikniko vieta, o dideli vartai kareivių Camp — po dešinei pusei. Iš miesto galima važiuoti 26th St. karu iki Holabird Ave. Išlipę eikite į vakarus puse malle. O busas No. 20 Dundak reikia imti ant Baltimore St. ir jis priveža iki pikniko vietos.

P. S. Privažiavus Kresson St. reikia dėmėti orlaivį iškas, kurios tiesiai veda į pikniko vietą.

Dienraščio Laisvės Paramai

PIKNIKAI

Prašome turėti mintyje datas ir išanksto rengtis juose dalyvauti. Tai puikiai vasaros metu pasilinksminimai.

Brockton-Montello, Mass.

Liepos 1 July

Liet. Taut. Namų Parke

Tai visos Bostono Apylinkės Piknikas

Brooklyno Apylinkė

Liepos 1 July

National Home & Park

65-13 38th Ave. Woodside, L. I.

Laisvės Metinis Piknikas

Prašome kolonijų veikėjų pranešti kur daugiau yra rengiama piknikų ar kitokių pramogų Laisvės paramai, norime paskelbti šioje vietoje.

MAISTO Pakietas Lietuvos Žmonėms S-1

Siunčiame maisto pakietus į Lietuvą. Ypatinai patariame siųsti pakietą Nr. S-1, kuriame yra šie maistingi dalykai:

1 svaras kenuoto sviesto pirmos rūšies; 3 sv. taukų (Armour kenuke); 1 sv. Armour bekono pirmos rūšies; 2 sv. Armour kumpio kene; 1 sv. kenuotos jautienos pirmos rūšies; 1 sv. pieno miltelių; 14 uncijų kondensuoto pieno kenuke; 6 sv. geriausiu miltų; ¼ sv. geriausios arbatos; 1 sv. geros kavos ir 1 sv. kokos. Šito pakieto kaina yra \$19.80 su miltu ir pasiuntimu.

Kreipkitės į mus, nurodykit pakieto Nr. S-1, atsiųskite adresą ir pinigų. Pristatymas garantuotas.

Vytautas Skirnska, savininkas

IDEAL PHARMACY—29 KELLY SQ.—WORCESTER, MASS.

Tėvų Dienos minėjimas įvyks šį šeštadienį, birželio 9 d.

Visiems smagu prisiminti besibaigiantį pramogų sezoną kaip vieną gražių, kuriame turėjome gausią meninių ir paprastų draugiškų pramogų. Visos jos buvo gražios ir smagios.

Dar viena tokia, rodos, jau paskutinė šį sezoną salėje, bus paminėjimas Tėvų Dienos. Moterys pasitiks visus su karšta vakariene. O programos pildytojai būsime visi.

Kviečiame visus gerų pra-

mogų mėgėjus atvykti ir tikriname, kad būsite patenkinti. Bus paprasta, šoti vakariene visiems įprastu laiku, 6 valandą. Jos kaina tik \$2.

Smagiame pobūvyje užbaigsiame salės pramogų sezoną. Tėvų Dienai mūhėti vakariene įvyks jau šį šeštadienį, birželio (June) 9-a, Liberty Auditorijoje, kampas Atlantic Ave. ir 110 St., Richmond Hill, N. Y.

Klubietės

Istorija ir informacija

(Tęsinys iš 2-ro pusl.)

kuris stovėjo su švedų kariniu laivynu į šiaurvakarius nuo Ganguto, matė, kad rusų laivai plaukia toliau jūroje aplinkui jo laivus, o mažesni plaukia ton pat kryptin pakraščiu. Švedai galėtų juos prisipirti prie pakrantės ir iš savo galingesnių kanuolių nukandyt, bet pakraštys negilus, pilnas saliučių ir povandeninių akmenų. Švedų dideliems laivams pavojus prasilausti sau dugną. Švedų vadas pasiuntė dalį savo laivų pasivyti rusų laivus, kurie buvo toliau jūroje, bet negalėjo jų pavyti. Vėjas buvo nedidelis, švedų laivai vien burių varomai povaliai irėsi, gi rusų laivai burių ir irklininkų jėgos varomai buvo greitesni už švedų laivus.

Taip Petro didieji ir dalis mažesnių karo laivų apilaukė Ganguto pusiasalį ir užklupo švedų karo laivyno dalį užlajoje. Po žiauraus mūšio švedai pasidavė. Petriui teko vienuolika švedų karo laivų, jų tarpe komandieriaus laivas "Dramblys", kuris turėjo net 116 patrankų. Buvo suimtas ir švedų komandierius Erenšildas. O kada vėjas pakilo, tai švedų admiralas Vatrangas, bijodamas, kad jo nepatikty Erenšildo likimas, su kitais švedų laivais pabėgo linkui Alando salų. Petras gi grįžo į Peterburgo prielauką ne vien su savo laivais, laimėjusiais pergale, bet parsivarė ir vienuolika buvusių švedų laivų. Taip buvo Rusijos atidavtos durys į jūras, į pasaulį, ir nuo to laiko Gangutas jų teritorijoje atžymėtas.

Atremia hitlerininkus

Po 1939-1940 metų karo tarpe Tarybų Sąjungos ir Suomijos pastaroji išnuomavo Tar. Sąjungai Ganguto pusiasalį ir miestelį ant 30-ties metrų. Tarybų Sąjunga sutiko mokėti Suomijai po aštuonis milijonus frankų į metus.

Išnuomotas Ganguto plotas buvo nedidelis, tik 115-kois ketvirtainiškų kilometrų ir apie 400 saliučių. Bet daugelis tų saliučių taip yra mažos, kad tik paukščiai ten veda vaikus. Tarybų Sąjungos vyriausybė, jausdama, kad neišvengiamas karas su hitleriška Vokietija, Ganguto miestelio prielaukoje įrengė savo karinio laivyno bazę, pasi-

statė įsitvirtinimų ant didesnių saliučių ir pasiruošė gintis iš sausžemio, tai yra, pačios Suomijos pusės.

1941 metų birželio 22 d. Hitleris ir jo talkininkai pradėjo karą prieš Tarybų Sąjungą. Iš pirmų dienų hitlerininkų karo laivai ir lėktuvai puolė Gangute tarybines jėgas, o suomių armija iš sausžemio pusės. Bet tarybiniai kovūnai vadovystėje generolo Kabanovo ir politinio komisaro Suslovo atmušė priešo puolimus, kaip iš jūros, oro, taip ir iš sausžemio. Priešas turėjo didelių nuostolių. Vokietijos fašistai daug kartų išmetinėjo suomių valdovams, kad pastarieji nepaima iš sausumos pusės taip mažo plotelio. Suprantama, tarybinių kovūnų padėtis buvo sunki. Iš jūros jiems galėjo padėti tik nedideli kariniai laivai, didesni tik retkarčiais galėjo atplaukti su padrūtinimais, reikmenimis ir iš Ganguto išvežti sunkiai sužeistuosius ir civilius.

Tarybinės jėgos iš Ganguto pasitraukė tik tada, kada jos jau buvo atlikusios savo rolę. Vokietijų jėgos sausžemiu jau buvo pasiekusios Leningradą. Iš Ganguto kovūnus išvežė tarybiniai karo ir transporto laivai, kada jie ten jau buvo išsilaikę 163 dienas. Jie buvo atgabenti į Leningradą ir įsiliejo į jo gynėjų eiles.

Idomus dalykas, kad kada tarybiniai kovūnai taip ilgai išsilaikė Gangute, iš kur paskutiniai kovūnai pasitraukė tik gruodžio 1 dieną, tai tiek pat laiko priešų puolimus atrėmė ir nuo mažytės Osmussari salytės, kuri yra tarpe Ganguto ir Estijos, kaip ir pačiose žiotyse į Suomijos užlają. Daug kartų kacių kariniai laivai, desantai iš oro, bandė įveikti grupelę žmonių ant uolingos salytės, bet kiekvieno kartu, turėdami didelių nuostolių, buvo priversti pasitraukti. Tokį pasiryžimą kovoje gali turėti tik tie žmonės, kurie žino, kad jie gina savo reikalus.

Mokytojai žada nelaukti

Trys New Yorko miesto mokytojų organizacijos sako, kad jos neturi kantrybės laukti. Jos reikalauja algų pakėlimo dabar. Tomis organizacijomis yra: New York Teachers Guild, Teachers Union ir High School Teachers Association.

New Yorkietė apsilankė pas Bulganius Tar. Sąjungoje

Mrs. Betty Mase, eilinė namų šeimininkė iš New Yorko priemiesio Bronxville, nuvyko Tarybų Sąjungon kaip turistė. Ten jai užėjo mintis paklausti, ar tik ji negalėtų apsilankyti Bulganių žmona, kuri yra anglų kalbos mokytoja. Mat, Mrs. Mase įdomėjosi mokyklų reikalais. Ji nesitėkėjo, kad jos prašymas bus išpildytas, bet labai nustebė, kai gavo pakvietimą atvykti pas Bulganius.

Ten Bulganiūnė, premjero žmona, yra vaishio, draugiškai su ja kalbėjosi, davė paragauti jos pačios padarytos "varėnijos" iš savo daržo braškių, serbentų ir agurkų.

Mrs. Mase sako, kad Bulganių butas paprastas, bet patogus, jaukus, kad jis atrodo nesaugojamas policijos arba kareivių.

New Yorko spaudoje

"Times" antradienio laidoje pasvėntė keturis savo didesnius ir smulkiuosius raidėms pripildytus puslapius Chrusčiovo kalbai. Tai buvo išsamiausias bet kur Amerikoje spausdintas tos kalbos tekstas, nes visi kiti laikraščiai rado reikalo tekstą trumpinti arba paduoti tik mažas ištraukas.

Tą pačią dieną "Times" turėjo editoriaią apie tą klausimą ir kitą editoriaią sekančią dieną. Per abi dienas tame laikraštyje daug parašyta komentary, straipsnių ir kitokios medžiagos apie tą patį klausimą.

"Herald-Tribune" atspausdino tik mažą dalį to teksto, o kiti laikraščiai tik ištraukas. "Daily Workeris" atspausdino geroką ištrauką antradienio laidoje, vedama straipsniu trečiadienį ir žadėjo pilną tekstą atspausdinti savaitgalio "Worker'je".

Apšviestos tarybos (Board of Education) viršininkas Jansenas paskelbė, kad mokytojai neturi teisės testuoti baigtojo prieš ekstra - pareigas. Kaip yra žinoma, mokytojai nepatenkinti savo algomis. Protestuodami prieš žemąs algas, jie jau kokių metai kaip veda kaip ir "daliną streiką": po pamokų niekad nelieka mokykloje ir neužima vaikų saviveiklos padėjimu, kaip tai vaidinimais, klubais ir t.t.

Dabar Jansenas paskelbė, kad tie ekstra-darbai tai ne ekstra-darbai, o dalis pareigų. Mokytojai, kurie atsisakys jas atlikti, bus atleisti iš darbo.

SERGA

Elizabeth Skučienė buvo operuota birželio 6-a, St. Michael's ligoninėje, High St., Newark. Žinios pranešėja Anna Arlaus spėja, kad ten lankymo valandos yra kas dieną tarp 1-2 po pietų ir 7-8 vakaro.

LENTŲ PAGAL MIERĄ

Del Mouldings Millwork, Statytojams medžiagos, knygomis lentų, padarome spintas pagal užsakymus. Atidara šeštadieniais. "Patarnavimas su Syspenu" CHELSEA LUMBER CORP. 71—8th Ave., CH. 2-6496-7

Norwegian Embroidery & Gift Shop

R. Hendricksen, savininkas 5612—8th Ave., B'klyn, NY. 2-7617 Turime Norvegiskų lėlių, padarome megstinius ant užsakymo. Antspaudinės medžiagos, piešinių, išdekoruotų medinių dalykėlių. Darome antspaudas ir apsiūlavimą.

Džiaugsmingos "Grigučio" vaidinimo užbaigtuvės

Praėjusį penktadienį, birželio 1-ą dieną, Aido Choras turėjo trumpą susirinkimėlį ir sykiu operetės "Grigučio" vaidinimo pabaigtuvės. Susirinkimėlyje tapo nutarta dainuoti Laisvės pikniko liepas 1-ą d. ir taigpi turėt savo choro pikniką liepas 15-ą dieną Great Necke. Paskui sekė raportai iš "Grigučio" vaidinimo. Iš raportų pasirodė, kad vaidinimas visais atžvilgiais išėjo gerai. Choriui liks dolių ir taigpių moraliskai atneš daug naudos. Mat, "Grigitis" buvo suvaidintas 4-ris kartus ir pakeltas ūpas kolonijose ir namie. Dabar choro ūpas atrodo geresnis, negu kad buvo pirmiau.

Beje, režisierius J. Juška, išduodamas raportą, sveikino visus vaidintojus už gražų vaidinimą ir gerą kooperavimą laike pamokų. Ir taigpi sveikino dainų mokytoją M. Stansler, sakydamas, kad ji ne tik dainų gali mokyti, bet labai gerai mokina ir dramos.

Ir kad ji yra šių dienų ir ateities mūsų meno tikras žiedas. Ir tas teisybė. Juk be jos ir mūsų Aidas vargiai galėtų bujoti ir žydet. Toliau jis sakė, kad Elenutė Brazauskienė yra "Grigučio" dramos žvaigždė ir taigpi gerbė visus aktorius.

M. Stensler, pritardama jo žodžiams, apdovanojo aktorius už jų artistiskus vaidinimus karoliais. Karolius gavo šios aktorės: Elena Brazauskienė, Nastė Buknienė, Nellie Ventienė, Vera Bunkienė ir Marytė Tamelienė.

Mokytoja M. Stensler išduodama raportą taigpi sveikino aktorius už gerą kooperavimą, atiduodama garbę dainininkui A. Iesmantai už suvaidinimą taip puikiai Grigučio rolės: Jonui Grybiui už gražiai atlikimą ilgos Tamo rolės: J. Judžentui už gyvai suvaidintą komišką Mitriaus rolę: K. Rušinskienė už tikroviniai atliktą raganos rolę, ir Vincui Kazlauskui, kuris tiptiskai vaidino Šurajaus rolę. Ir taigpi ačiavo sūfletojam A. K. ir Sasmui ir grimofofojui J. Juškai. Ir taigpi ačiavo akompanistui Pranui Bolevičiui.

Prie to, mūsų mokytojai pagerbė ir trumpųjų rolių aktorius bei aktorė. Mat, jie irgi atliko gerai savo užduotį. Jie yra: A. Kazlauskienė, A. Aleknienė, O. Cepulienė, M. Misičienė, B. Briedienė, B. Barskas, Kovas, Aleksynas. Newarkiečiai: T. Kaškaucius, A. Stelmokaitė ir kiti.

Gaila, kad šia š vakarą nebuvo mūsų labai geros aktorės Kastulės Rušinskienės, kuri gerai vaidino raganos rolę, ir kad nebuvo J. Judžento, kuris vaidino Mitriaus rolę ir labai prijuokino publika.

Susirinkimui pasibaigus, įvyko vaišės pagerbimui vaidintojų ir viso choro dainininkų už pastatymą scenon "Grigučio". Valgant ir geriant pakelta taurės už mokytojų sveikatą, už visų vaidintojų ir viso choro narių ir sudainuota "Ilgiausių Metų" mūsų "Aidui".

Dėl SKANIŲ PYRAGAIČIŲ

Tortų ir Kavinių Tortų Ivalioms Parengimams Sugestuoju KRAMER'S PASTRIES 1643 2nd Ave., (85-86 Sts.) LEhigh 5-5955

Hans and Willy Schauter's

GERMAN-HUNGARIAN BAR & GRILL 576 Fairview Ave., Ridgewood—Brooklyn, N. Y. Tel.: EVERgreen 2-9044 Headquarters for German-Hungarian Sport Club. Lunch — 12-1

Beje, labai yra gražu ir smagu, kad mūsų chore randasi tokių linksmy dainininkų kaip Brazauskienė, Buknienė, Ventienė, Bunkienė ir mūsų solistas Iesmantas. Jie, mat, visi tik veda, dainuoja dainas ir, choristams pritariant, visuomet skamba svetainė. Šitame vakarėlyje dar ir štai kas buvo: Brazauskienė ir Bunkienė gražiai padainavo ir pašoko iš "Grigučio" savo dueta. Ir tas buvo labai gražu. Buknienė, mūsų artistė, gražiai padainavo savo Šurajienės dainą taigpi iš operetės "Gr." ir sukėlė didelį ūpą.

Žodžiu sakant, aidiečiai dainavo linksminosi visą vakarą ir atėjus vėlam laikui, nenoromis skirstėsi namo.

Taigi yra labai gražu, kad choristuose yra toks geras ūpas ir kad tokios džiaugsmingos "Grigučio" vaidinimo pabaigtuvės įvyko.

Korespondentas

Dėl karo prieš miesto balandžius

Miestas buvo pasimojęs su liepas 1 diena pradedant tikrą karą už išnaikinimą balandžių. Bet įsimaisė American Society for the Prevention of Cruelty to Animals ir sumaisė visus valdžios planus. Visas reikalus gali atsidurti teismuose. O tas išgelbėtų karvulius bent jau laikui.

KALTINA KONGRESĄ

Netekęs regėjimo laikraštininkas Victor Riesel pareiškė, kad šalies Kongresas visiškai nesistengia praveisti tyrinėjimą dėl pasikėsimo ant jo, ant Riesel. Jis reikalauja, kad AFL-CIO taryba kreiptųsi į Kongresą ir reikalautų tyrinėjimo.

ŽUVO VISOS SUTAUPUS

Kas norįs įsikraustė į ateivio Rossomando kišenę ir pasiimė \$4,030. Tai buvo jo viso gyvenimo sutaupos. Jis jau galėjo apie sugrįžimą Italijon pas savo žmoną. Dabar tiek pinigai, tiek ta viltis žuvo!

"DAIRY PRINCESS"

Į New Yorką lėktuvu pribuvo Miss Marie Peterson. Ji tapo įsirkta "Dairy Princess for 1956". Ji yra Minnesota valstijos gyventoja.

Manhattanio vidurmesčio hoteliai protestuoja prieš policijos departamentą, kuris, girdi, su visokiais išgalvojimais apie trafiką, tiktai trukdo hotelių biznui. Protestą pasirašė 22 hotelių vedėjai.

Ar Tamsta jau gavai Laisvę naują skaitytoją? Jei ne, tai pasidėpink gauti.

Seniausio Camera Krautuvė Bayridge. Prisiroškite nusifotografavimui vasaros metu. Turime Cameras, filmų, ir padarome fotografijas. Autorizuotas agentas dėl Bell ir Howell, Kodak, Graflex.

SHORE ROAD FOTOSHOP 8527—3rd Ave. (art. 86th St.) Brooklyn BE. 8-0570

JAMAICA HALL

Bar And Grill Didelė salė dėl banketų ir kitokių pokylių. Privatiniai rūmai dėl mažesnių parų. 168-15 91st Avenue tarpe 168 St. ir Jamaica Ave. Telefonai: JAmica 3-9606 OLYmpia 8-9892

ATLANTIC MARINE

Išnuomojame 16" Sea Dorys su ar be motoru. Saugūs, Geri ir Sausi. \$7 į dieną. Nuo Manhattan važiuokite Sunrise Highway iki So. Grove, laikytis į pietus ant So. Grove, paskui į kairę ant Jefferson. 11 Hudson Ave. FR. 8-2170

Laikraštinkai pasitiko tą Domininkų laivą....

Kaip yra žinoma, yra įtariamo, kad anti - fašistinis profesorius Galindezas tapo nužudytas Domininkų respublikos laive "Fundation", kuris pastoviai kursuoja tarp Domininkų ir New Yorko. Sakoma, kad ant to laivo profesorius buvo gyvas sudegintas denio krosnyje.

Trečiadienį tas laivas atplaukė New Yorkan. Jo lauke šimtai laikraštinkų, fotografų, ir visi norėjo užlipti ant laivo, bet jiems tas buvo uždrausta. Mat, laikraštinkai norėjo įsitikinti, ar durys to laivo pečių pakankamai didelės, kad pro jas galima būtų įmesti į ugnį žmogų.

Laivo atplaukimu domėjosi ir policija, ir FBI. Geras skaičius agentų radosi uoste ir manoma, kad jie klausinėsi igulos narius, nors yra įtariamo, kad nuo paskutinės kelionės iki šios Domininkų diktatoriaus Trujillo įsakė pakeisti to laivo igulą.

Grabauską galima lankyti kas dieną

Petras Grabauskas jau arti mėnuo ilsisi Triboro Hospital, Parsons Blvd. ir Goethal Ave., Queens, N. Y. Atrodo pasilsėjęs. Sako, jog maistas geras, priežiūra rūpestinga, yra galimybių stiprėti. Įlekasi tik vienas nemalonus, tai atsispyrimas nuo draugų.

Petras — žmonių žmogus, tad jis laukia lankymo valandų ir draugų. Kožną nemiegamą valandą praleidęs tarp draugų, aišku, jų pasiilgsta, džiaugiasi sulaukęs.

Petrą galima lankyti kas dieną nuo 2:30 iki 4:30, o penktadieniais nuo 7 iki 8:30 vakarais. Jis randasi 4th floor, Room 46 A.

Lankęs

Columbia universitetas paskelbė penkerių metų planą apmokymui bei paruošimui mokytojų dėl mokymo aklų žmonių.

PRANESIMAI

Susirinkimas LLD 185 kp. susirinkimas įvyks birželio 13 d., 7:30 v. v., 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill Narių dalyvauike. Valdyba (111-112)

WORCESTER, MASS.

LLD 11 kp. susirinkimas įvyks birželio 11 d., 7:30 val. vak., 29 Endicott St. Šis susirinkimas paskutinis pirm didžiojo Laisvės spaudos pikniko Montello. Mūsų kuopos nemaža pareiga yra pikniko pasekimui praveisti. Taigpi šiame susirinkime išgirsime moterų pasidarbavimą, surinktu daiktų išpardavimo rezultatus. Jos sunkiai dirbo per kelias dienas. Todėl visi būkime susirinkime. Sekr. (110-112)

MATTHEW A. BUYUS

(BUYAUSKAS) LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

426 Lafayette St. Newark 5, N. J. Market 2-5172

BAY RIDGE WATCH & CLOCK REPAIRING

Ekspertiskai patalsome. Vietos ir užsieninių išdirbėjų. Visas darbas garantuotas. O. C. LARSEN 555—36th St., Brooklyn 4th Ave. Sub. BE. 8-1488

NEW YORK

HELP WANTED FEMALE

ALTERATION HAND

Experienced. Suits & Dresses 9 A.M.—5:30 P.M.

FRANCESCA DRESSMAKING 1049 Lexington Ave., N. Y. C. (109-115)

Namų darbininkė. Patyrusi. Rezidencinis viešbutis. Biskj raštinės darbo. Šeštadieniais laisva.

380 Riverside Dr. MO. 3-1200 (Singer) (110-116)

Namų darbininkė. Patyrusi. Guolis nuosavam kambaryje. Pūkūs namai. Gera alga. 2 mokyklą lankanti vaikai. Skambinkite pirm 10 val. ryto ar po 6 val. vak. BU. 4-0710. (110-116)

Slaugės. RN. prižiūrėjimo parigoms. Nuo 12-tos vakties iki 8 v. ryto. Alga nemustatyta. Nuolatinis darbas. Pūki praga ilgom bendradarbiavimui. 1543 East N. Y. Ave., B'klyn. EV. 5-0304. (110-116)

Namų Darbininkė, abielas darbas. Prižiūrėti kūdikį. Nėra virimo, lengvas darbas. Mažas apmokešimas. SH. 8-0904. (111-114)

HELP WANTED-MALE

RAKANDŲ DARBININKAS

Rakandų krautuvi. Kreipkitės vien tik patyre. Gera mokeskis, nuolatinis darbas.

Long Island RO. 6-0910 (107-113)

Stalioriai—AI. Patyre vyrų, prie aukštos rūšies krautuvių rakandų ir staliorystės. Aukštos algos.

M. GERBER CONST. 395 Marcy Ave., Brooklyn EV. 8-0208 (110-113)

Formonas prie kieto medžio užbaigimo darbu. Mūsų šapa gamina aukštos rūšies krautuvių rakandus ir staliorystės reikmenis. Turite būti patyre prie prietaimų spalvų ir galintis visa darbą ir žiūrėjimą tvarkingai vesti. M. GERBER CONST., 395 Marcy Ave., B'klyn 6. EV. 8-0208. (110-113)

REIKALINGI

PAGINDINIAI VYRAI Patyre budavotojai ir pagalbininkai Kreipkitės prisirousie darbu 7:15 A.M.

THE FERRIGNO FOUNDATION COMPANY 1800 Park St., Hartford, Conn. AD. 3-6273. (111-117)

Staliorius. Jaunas, gera alga, ir kitos geros naudos. White Plains, Westchester.

Skambinkite: WH. 6-1046 (111-114)

MALE and FEMALE

VYRAI-MOTERYS

Fiziškai Tinkami Duokite Kraujo Jums Užmokėjime Kreipkitės pirm. iki šet. kasdien nuo 9 v. r. iki 9:30 v. v. Šešt. nuo 9 v. r. iki 4 v. dienų. 340—Second Ave., N.Y.C. Tarpe 19 ir 20 gatv.

Slaugės. Vyrų ar moterų. Registruoti New Yorko valstijoje. Pratiška sanitorija. Taigpi norime ir laisnuotų praktikuojančių slaugių. Graži vieta. KL. 9-8440. (110-116)

BUSINESS OPPORTUNITIES

Somyniškas biznis — Bar ir Grill. Ridgewood, Brooklyn. Pilni laisniai, banketams salė, įsteigta 9 m. taista virtuvė. Geras biznis šeimai. Pageidaujama pinigais \$10,500. EV. 2-9431, nuo 2 iki 6 v. vak. (110-112)

REAL ESTATE

Syoset-Ranch, 3 bedrm, model home, 1 yr. old. Wall to wall carpet. Stove, comb. storm, patio, porch. Liv. rm., dining rm., full kitchen, dbl bath, basement, 65x100 landscape plot, carport, nice door area, G. I. loan. \$16,300. Owner transferred. Imm. poss. WA. 1-3026. (109-115)

NORI DAUGIAU POLICISTŲ

Policijos komisijonierius Kennedy nepasitenkines dartininiu New Yorko miesto policijos skaičiumi. Jis sako, kad 23,000 policistų toli gražu neužtenka. Jis norėtų, kad prie šios ginkluotos armijos dar būtų pridėta keletas tūkstančių.

Greit Persiunčiam Pinigus Lietuvon

Mes dabar turim susisiekimą su Lietuvos T. S. R. Bankais ir greit pasiunčiam pinigų Lietuvos žmonėms su garantija. Už Amerikos dolerių Lietuvos žmonės gauna 4 rublius.

Pinigų persiuntimas kainuoja: pasiuntimas nuo \$5 iki \$400 kainuoja \$1.65. Per 10 dienų pinigai nuieina. Siunčiant per Trans-Atlantic Cable pinigai nuieina per 36 valandas, bet persiuntimas kainuoja \$5 (iki 300 dolerių).

Visi, norintieji pasiusti pinigų į Lietuvą, kreipkitės į mus, atsiųskite adresą ir pinigų, o mes persiūsime į Lietuvą.

Vytautas Skirinska, savininkas IDEAL PHARMACY — 20 KELLY SQ. — WORCESTER, MASS.

4 pusl. Laisvė (Liberty). Penktad., Birželio (June) 8, 1956